

Wyniki finansowe ubezpieczycieli¹ w I kwartale 2008 roku

W dniu 31 marca 2008 r. **zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej** w Polsce miało, podobnie jak przed rokiem, sześćdziesiąt osiem zakładów ubezpieczeniowych oraz jeden oddział główny zagranicznej firmy ubezpieczeniowej. Ubezpieczenia na życie (dział I) prowadziły trzydzieści dwa spośród trzydziestu trzech posiadających licencje towarzystw, ponieważ jedno z nich znajduje się od 1 grudnia 2000 roku w likwidacji. Pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe prowadziły wszystkie uprawnione firmy (trzydzieści pięć).

Większość zakładów ubezpieczeniowych (pięćdziesiąt dziewięć) miała **formę organizacyjną** spółki akcyjnej (trzydzieści jeden w dziale I i dwadzieścia osiem w dziale II). Spośród dziewięciu towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, tylko dwa prowadziły ubezpieczenia na życie. Wszystkie firmy w dziale I i prawie wszystkie w dziale II (z dwoma istotnymi wyjątkami, ponieważ chodzi o najstarszą i najpotężniejszą spółkę oraz spółkę, która jest powołana w celu promocji polskiego eksportu) należały do prywatnych akcjonariuszy bądź udziałowców. Pod względem liczebnym dominowali zagraniczni właściciele, którzy sprawowali kontrolę w dwudziestu trzech zakładach ubezpieczeń na życie i dwudziestu jeden zakładach przyjmujących do ochrony pozostałe ryzyka osobowe i majątkowe. Ponadto, jak już wspomniano, ubezpieczenia w tym segmencie rynku prowadził oddział główny zagranicznej korporacji ubezpieczeniowej. Większość spośród dziewięciu istniejących TUV-ów miała polskich udziałowców, z wyjątkiem dwu towarzystw (po jednym w każdym dziale ubezpieczeń), w których dominował kapitał zagraniczny.

Pełny **zakres ubezpieczeń w dziale I** utrzymywało tylko siedem zakładów, dwanaście innych towarzystw prowadziło ubezpieczenia w zakresie czterech grup ryzyka, ale wszystkie one oferowały polisy na życie (grupa 1) i ochronę dodatkową następstw wypadków i choroby (grupa 5), dziewięć firm przyjmujących do ochrony ryzyka z trzech grup, najczęściej (obok ubezpieczeń na życie i NNW) włączało do swej oferty ubezpieczenia na życie z funduszem inwestycyjnym (grupa 3), chociaż dwie firmy wybrały ubezpieczenia rentowe, zamiast inwestycyjnych. Pozostałe cztery zakłady ubezpieczały tylko ryzyka z grup 1 i 5. Ubezpieczenia posagowe (grupa 2) podjęło siedemnaście firm, najmniej – bo tylko trzynastu ubezpieczycieli realizowało ubezpieczenia rentowe. Warto odnotować, że dwie spółki z działu I, należące do zagranicznych koncernów ubezpieczeniowych, obok **ubezpieczeń bezpośrednich w Dziale I**, zajmowały się także **reasekuracją czynną**.

¹ Dane źródłowe udostępnił 10.06. 2008 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

W **dziale II** tylko trzy firmy (jedna polska, jedna zagraniczna utworzona jako filia jednej z największych w Europie korporacji ubezpieczeniowej oraz jedna przejęta przed kilkoma laty przez zagranicznego inwestora strategicznego) miały uprawnienia na prowadzenie wszystkich osiemnastu **grup ubezpieczeń bezpośrednich**, ponadto jeszcze jedna spółka wchodząca w skład tego samego potężnego zagranicznego koncernu finansowego oferowała polisy w siedemnastu grupach ryzyka działu II. Większość (szesnaście) uniwersalnych towarzystw przyjmowała do ochrony ryzyka sklasyfikowane w więcej niż dziesięciu grupach, ale istniały także trzy firmy wyspecjalizowane w zakresie bardzo wąskiego segmentu rynku (gwarancja, pomoc prawna, autocasco bez komunikacyjnej OC). Do najbardziej rozpowszechnionych grup ryzyka należało: ubezpieczenie ogólnej odpowiedzialności cywilnej (grupa 13) – trzydzieści firm, ubezpieczenia ogniowo-kradzieżowe (grupa 8 i 9) – odpowiednio dwadzieścia osiem i dwadzieścia dziewięć firm, ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków (grupa 1), często sprzedawane w pakietach wraz z innymi produktami – dwadzieścia osiem firm oraz ubezpieczenia komunikacyjne (grupy 3 i 10 – po dwadzieścia siedem, nie zawsze tych samych firm). Najmniej zakładów oferowało ubezpieczenia, na które nie ma dużego popytu np. ubezpieczenie pojazdów szynowych (grupa 4) prowadziło tylko pięć towarzystw, lub które wymagają dużego doświadczenia i głębokiej reasekuracji, tak jak jest to w przypadku ubezpieczeń lotniczych i morskich (grupy 5, 6, 11 i 12). **Reasekuracją czynną w dziale II** zajmowało się 12 zakładów (w tym jeden powołany wyłącznie w tym celu), ale żaden nie pokrywał wszystkich klas ryzyka (z 10 możliwych 8 klas pokrywały dwa zakłady, sześć kolejnych od 3 do 5 klas, reszta 1-2 klasy).

Pod względem wielkości posiadanego majątku, zakłady ubezpieczeń na życie znacznie dominowały nad firmami „nie na życie” (*non life*), bowiem przypadało na nie ok. 62% **sumy bilansowej** całego sektora. Wartość **aktywów** wszystkich towarzystw ubezpieczeniowych na koniec marca br. wyniosła 129,2 mld zł (o 11,3% więcej niż przed rokiem i o 1,9% więcej niż na początku I kwartału br.). Do firm życiowych należał majątek o wartości 80,5 mld zł (większy niż przed rokiem o 11,1%, przy czym warto odnotować, że zwiększył się on w ciągu pierwszych trzech miesięcy br. o 1,2%). Aktywa ogółem zakładów w dziale II rosły nieco szybciej niż w dziale I (w porównaniu z końcem marca 2007 r. o 11,6%, a od 1 stycznia 2008 r. o 3,0%) i osiągnęły kwotę 48,7 mld zł, lecz ich udział (ok. 37%) w aktywach towarzystw ubezpieczeniowych nie uległ istotnej zmianie.

Kapitałowa przewaga ubezpieczycieli przyjmujących do ochrony ryzyka życiowe jest wynikiem charakteru ich **długofalowej działalności inwestycyjnej** na rzecz klientów. **Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko ponosi ubezpieczający** w kwocie 33,6 mld zł stanowiły prawie 42% sumy aktywów wszystkich firm w Dziale I. Warto przy tym odnotować fakt, że utrzymująca się od kilku miesięcy słaba koniunktura na giełdzie, nie tylko obniżyła rentowność części lokat, ale spowodowała wycofywanie się części klientów z ubezpieczeniowych funduszy inwestycyjnych, wskutek czego w ciągu pierwszego kwartału br. nastąpił spadek wartości lokat na ryzyko klienta o ponad 2,4 mld zł (o 6,7%). Pod innymi względami struktura majątku zakładów ubezpieczeń na życie i firm *non life* była zbliżona. Główną pozycję stanowiły lokaty środków własnych, w podobnej kwocie w obu działach ubezpieczeń (43,4 mld zł w dziale I i 41,7 mld zł w dziale II), ale udział w aktywach (ze względu na różnice podstawy odniesienia) był znacznie wyższy w dziale II (odpowiednio 53,9% i 85,7%). Na uwagę zasługuje znacznie większe zaangażowanie firm w dziale II niż w dziale I w inwestycje bezpośrednie, polegające na tworzeniu podmiotów zależnych, realizujących zadania na rzecz macierzystych spółek; wartość tego typu inwestycji na koniec marca br. osiągnęła 8,2 mld zł w zakładach ubezpieczeń „nie na życie”, a tylko 1,5 mld zł w zakładach ubezpieczeń na życie. Jednak większość środków, zarówno zakłady działu I jak i II lokowały w różne instrumenty finansowe (wartość tych inwestycji na koniec marca br. wyniosła odpowiednio 41,5 mld zł i 32,8 mld zł), wybierając przede wszystkim walory o niskim ryzyku, jakie charakteryzuje dłużne papiery wartościowe i inne papiery przynoszące stały dochód. Taka strategia inwestycyjna w pewnym stopniu jest zresztą narzucona wymogami ustawowymi, ograniczającymi możliwości angażowania środków zakładów ubezpieczeniowych w operacje spekulacyjne, w których można osiągać spektakularne zyski, ale także ponosić wielkie straty.

Główną pozycją pasywów były rezerwy techniczno ubezpieczeniowe, które – łącznie dla całego rynku – ukształtowały się w końcu I kwartału br. na poziomie 91,0 mld zł, przy czym ubezpieczyciele w dziale I utworzyli rezerwy, które stanowiły 72,2% ogólnej wartości wszystkich rezerw zabezpieczających wypłaty klientów. Różnice między towarzystwami ubezpieczającymi ryzyka życiowe i nieżyciowe były dość znaczne, ze względu na bardzo wysoką wartość rezerwy ubezpieczeń na życie (29, 4 mld zł na koniec marca br.) i jeszcze od niej wyższą (ponad 33,5 mld zł) rezerwę ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający. Żadna z tych rezerw nie występuje w ubezpieczeniach „nieżyciowych”, toteż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe ubezpieczycieli w dziale I są ok. 3 razy wyższe niż w dziale II. W strukturze pasywów zakładów ubezpieczeń na życie dominowały rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, których wartość na koniec I kwartału osiągnęła 65,7 mld zł (81,5% pasywów), podczas gdy w towarzystwach majątkowych rezerwy te wyniosły tylko 25,3 mld zł (52,0% pasywów).

O bezpieczeństwie funkcjonowania zakładów ubezpieczeń, obok adekwatnych do przyjętego ryzyka rezerw, bardzo ważną rolę gwaranta wypłacalności wobec klientów pełni dostosowany do wymogów ostrożnościowych poziom **kapitałów własnych**. Kapitały te mają szczególnie wysoki udział w strukturze pasywów ubezpieczycieli majątkowych, działających w krótkim (maksymalnie rocznym, z możliwością odnowienia polisy) horyzoncie czasowym. Łącznie w całym sektorze na koniec marca br. kapitały te osiągnęły poziom 34,1 mld zł (wzrost o 20,3% w stosunku do stanu z 31 marca 2007 i o 4,1% wyższy w relacji do ich wartości na początku okresu sprawozdawczego). Udział kapitału własnego w pasywach ogółem zwiększył się od stycznia do marca br. z 25,8% do 26,4%, co wynikało ze zwiększenia wartości tego kapitału w obu działach ubezpieczeń. Kapitał własny w towarzystwach chroniących ryzyka z działu I wyniósł 12,0 mld zł (o 6,4% więcej niż w bilansie otwarcia na br.), w firmach przyjmujących pozostałe ryzyka osobowe i majątkowe osiągnął 22,1 mld zł, a więc był prawie dwukrotnie większy, głównie ze względu na wysoki poziom kapitału zapasowego – 11,0 mld zł, podczas gdy w zakładach ubezpieczeń na życie kapitał ten wyniósł tylko 6,2 mld zł. Kapitał podstawowy w obu działach ubezpieczeń miał zbliżoną wartość (2,3 mld zł w dziale I i 2,6 mld zł w dziale II), lecz jego udział był – ze względu na różnice podstawy odniesienia znacznie wyższy w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych.

Wzmocnienie kapitałowe polskich ubezpieczycieli znalazło odzwierciedlenie w wyraźnej poprawie **wskaźników bezpieczeństwa działalności ubezpieczeniowej**. W porównaniu z pierwszym kwartałem 2007 r. wskaźnik monitorowania działalności wzrósł z 481,8 % do 501,3% (o 19,5 pkt proc.), na co wpłynął wzrost tego wskaźnika w dziale I z 321,6% do 350,5% (o 28,4 pkt proc), przy utrzymaniu bardzo wysokiego poziomu w dziale II (668,6%). Nadwyżki kapitałowe umożliwiły osiągnięcie bardzo dobrego poziomu wskaźnika pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych lokatami (ogółem 121,5%, w działach odpowiednio 110,4% i 150,7%), jednak, wydaje się, że te ponadstandardowe normy bezpieczeństwa mogą świadczyć o niewykorzystaniu potencjału kapitałowego zakładów ubezpieczeniowych (zwłaszcza w dziale II), na skutek trudności w pozyskiwaniu nowych klientów.

Składka przypisana brutto zebrana przez ubezpieczycieli ogółem wyniosła 12,8 mld zł i w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła o 11,8% (w dziale I do 7,4 mld zł, tj. o 11,3% a w dziale II do 5,4 mld zł, tj. o 12,1%). W strukturze przypisu składki brutto sektora ubezpieczeń ogółem składka w ubezpieczeniach na życie stanowiła 57,9%, a składka w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – 42,1% (rok wcześniej odpowiednio 58,1% i 41,9%). W ciągu analizowanego okresu nastąpiły zmiany udziału poszczególnych grup ubezpieczeń na życie. W porównaniu z pierwszym kwartałem 2007 r., na koniec pierwszego kwartału 2008 r. zanotowano wzrost udziału składki przypisanej brutto w grupie 1 działu I z 34,3% do 62,3%, podczas gdy udział składki z tytułu ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym spadł z 52,9% do 24,4%. W dziale II składka brutto zebrana w akwizycji obowiązkowych ubezpieczeń komunikacyjnej OC zwiększyła się do 1,6 mld zł (o 10,5%), a ze sprzedaży dobrowolnych ubezpieczeń autocasco do 1,4 mld zł (o 25,9%). Łącznie składka z ubezpieczeń komunikacyjnych (bez uwzględniania dodatkowych, zazwyczaj bezpłatnie

oferowanych ubezpieczeń komunikacyjnej NNW i assistance) stanowiła 56,5% składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II (w roku poprzednim 54,1%).

Ubezpieczyciele z przeważającym kapitałem zagranicznym zebrali łącznie 54,4% składki brutto sektora ubezpieczeń (w roku poprzednim 56,9%), przy czym pojawiły się dwie przeciwstawne tendencje, mianowicie w ubezpieczeniach na życie nastąpił spadek partycypacji tej grupy ubezpieczycieli w składce brutto z 66,6% do 61,3%, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrost ich udziału z 43,3% do 45,0% przypisu składki w dziale II.

Po uwzględnieniu odpisów na rezerwy i rozliczeń z reasekuratorami, **składka na rynku ubezpieczeń** wyniosła łącznie 11,3 mld zł (wzrost w skali roku o 12,1%). W dziale I wzrosła ona do 7,2 mld zł (o 10,2%), a w dziale II do 4,1 mld zł (o 15,4%). Wzmocnienie kapitałowe pozwoliło na samodzielne przejęcie ryzyka w stopniu wyższym niż w analogicznym okresie 2007 r., o czym świadczy fakt, że składka ta stanowiła 88,2% składki przypisanej brutto ubezpieczycieli ogółem w pierwszym kwartale br. wobec 88,0% rok wcześniej.

Wartość **odszkodowań i świadczeń brutto** wypłaconych ogółem wzrosła do 5,7 mld zł, tj. o 20,6% w stosunku do poprzedniego roku, z tego w dziale ubezpieczeń na życie do 3,3 mld zł (wzrost w skali roku o 33,3%), a w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych do 2,4 mld zł (o 6,3%). **Odszkodowania i świadczenia** wyniosły 5,6 mld zł, tj. o 18,3% więcej niż przed rokiem, z tego w dziale I wyniosły one 3,3 mld zł (wzrost o 31,8%), w ubezpieczeniach majątkowych 2,3 mld zł (wzrost o 3,2%). **Wskaźnik szkodowości brutto** sektora ubezpieczeń uległ pogorszeniu do 50,2% (wobec 47,4% rok wcześniej) z powodu pogorszenia przebiegów ubezpieczeń w dziale I do 45,4% (przed rokiem 38,3%), natomiast w dziale II uległ poprawie do 58,2% (z 62,4% na koniec pierwszego kwartału 2007 r.).

Wynik techniczny wykazany przez ogół zakładów ubezpieczeniowych ukształtował się na poziomie 1,4 mld zł wobec 1,2 mld zł przed rokiem. W ubezpieczeniach na życie wynik techniczny wyniósł 0,8 mld zł, a w ubezpieczeniach majątkowych 0,5 mld zł (wzrost odpowiednio o ok. 9,9 mln zł i o 187,7 mln zł). Na wynik ten złożył się zysk techniczny osiągnięty przez 37 ubezpieczycieli (w dziale I – 19, w dziale II – 18) oraz strata techniczna wykazana przez 31 firm (w dziale I – 13, a w dziale II – 18).

Zagregowany **wynik finansowy brutto** całego rynku ubezpieczeń na koniec I kwartału br. w kwocie 1,4 mld zł był niższy o ok. 0,4 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, przy czym w dziale I wyniósł on 0,7 mld zł (o ok. 0,4 mld zł mniej niż przed rokiem), w dziale II 0,7 mld zł (spadek o ok. 0,1 mld zł).

Wynik finansowy netto łącznie w obu działach, w kwocie 1,1 mld zł był mniejszy w skali roku o ok. 0,4 mld zł. W dziale ubezpieczeń na życie obniżył się on do 0,6 mld zł, w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych do 0,5 mld zł (odpowiednio o 0,3 mld zł i ok. 0,1 mld zł). Zyski wygospodarowały 43 towarzystwa (w dziale I – 19, w dziale II – 24), stratę poniosło 25 zakładów (w dziale I – 13, w dziale II – 12).

Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto zakładów ubezpieczeniowych ogółem wyniosły 9,4% i 7,5% i były niższe o 4,4 i 3,5 pkt proc. w porównaniu z pierwszym kwartałem 2007 r., przy czym znacznie bardziej obniżyła się rentowność brutto firm w dziale I niż II (odpowiednio o 4,6 i 3,9 pkt proc.), natomiast spadek rentowności netto był nieco głębszy w ubezpieczeniach *non life* (spadek wskaźnika w dziale I o 3,5 pkt proc., w II o 3,9 pkt proc.).

Tabl. 1. Aktywa towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na początek i koniec pierwszego kwartału 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	01. 01	31. 03	01. 01	31. 03	01. 01.	31. 03
	w mln zł					
Aktywa ogółem	126 817,0	129 186,2	79 598,8	80 531,6	47 218,2	48 654,6
Wartości niematerialne i prawne	345,7	350,1	165,3	176,5	180,4	173,6
Lokaty	81 162,3	85 087,2	40 394,4	43 404,4	40 767,9	41 682,8
nieruchomości	916,5	907,1	248,9	249,1	667,6	658,0
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	9 476,5	9 881,3	1 584,6	1 671,0	7 891,9	8 210,3
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	9 279,4	9 688,5	1 435,8	1 524,6	7 843,6	8 163,9
inne lokaty finansowe, w tym	70 755,5	74 279,2	38 560,9	41 484,3	32 194,6	32 794,9
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	6 305,2	6 179,4	2 614,3	2 647,3	3 690,9	3 532,1
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	55 093,5	56 681,4	29 809,7	30 989,9	25 283,8	25 691,5
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	6 782,0	9 135,3	4 281,5	6 553,2	2 500,5	2 582,1
należności depozytowe od cedentów	13,8	19,6	-	-	13,8	19,6
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	36 031,4	33 581,3	36 031,4	33 581,3	-	-
Należności, w tym:	4 248,0	4 763,2	818,1	973,6	3 429,9	3 789,6
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	3 001,1	3 343,4	392,7	484,6	2 608,4	2 858,8
należności od ubezpieczających	2 854,3	3 178,9	378,3	454,2	2 476,0	2 724,7
należności od pośredników ubezpieczeniowych	104,4	126,4	11,6	26,0	92,8	100,4
należności z tytułu reasekuracji	619,2	619,7	69,8	76,8	549,4	542,9
Inne składniki aktywów, w tym:	1 225,1	1 215,8	488,8	510,4	736,3	705,4
rzeczowe składniki aktywów	476,8	460,7	140,1	132,0	336,7	328,7
środki pieniężne	737,7	745,5	343,7	374,6	394,0	370,9
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	3 804,7	4 188,6	1 701,0	1 885,4	2 103,7	2 303,2
aktywowane koszty akwizycji	2 780,7	3 067,0	1 341,8	1 448,7	1 438,9	1 618,3

**Tabl. 2. Dynamika i struktura działowa aktywów
towarzystw ubezpieczeniowych**

Wyszczególnienie	ogółem	Dział		Udział w aktywach ogółem			
		I	II	Dział I		Dział II	
	01. 01=100%			01.01	31. 03	01.01	31. 03
Aktywa ogółem	101,9	101,2	103,0	62,8	62,3	37,2	37,7
Wartości niematerialne i prawne	101,3	106,8	96,2	47,8	50,4	52,2	49,6
Lokaty	104,8	107,5	102,2	49,8	51,0	50,2	49,0
nieruchomości	99,0	100,1	98,6	27,2	27,5	72,8	72,5
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	104,3	105,4	104,0	16,7	16,9	83,3	83,1
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	104,4	106,2	104,1	15,5	15,7	84,5	84,3
inne lokaty finansowe, w tym	105,0	107,6	101,9	54,5	55,8	45,5	44,2
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	98,0	101,3	95,7	41,5	42,8	58,5	57,2
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	102,9	104,0	101,6	54,1	54,7	45,9	45,3
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	134,7	153,1	103,3	63,1	71,7	36,9	28,3
należności depozytowe od cedentów	142,0	x	141,8	0,0	0,0	100,0	100,0
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	93,2	93,2	x	100,0	100,0	0,0	0,0
Należności, w tym:	112,1	119,0	110,5	19,3	20,4	80,7	79,6
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	111,4	123,4	109,6	13,1	14,5	86,9	85,5
należności od ubezpieczających	111,4	120,1	110,0	13,3	14,3	86,7	85,7
należności od pośredników ubezpieczeniowych	121,1	223,6	108,3	11,1	20,6	88,9	79,4
należności z tytułu reasekuracji	00,1	110,1	98,8	11,3	12,4	88,7	87,6
Inne składniki aktywów, w tym:	99,2	104,4	95,8	39,9	42,0	60,1	58,0
rzeczowe składniki aktywów	96,6	94,2	97,6	29,4	28,7	70,6	71,3
środki pieniężne	101,1	109,0	94,1	46,6	50,2	53,4	49,8
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	110,1	110,8	109,5	44,7	45,0	55,3	55,0
aktywowane koszty akwizycji	110,3	108,0	112,5	48,3	47,2	51,7	52,8

Tabl. 3. Struktura aktywów towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na początek i koniec pierwszego kwartału 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			I		II	
	01. 01.	31. 03	01. 01.	31. 03	01. 01.	31. 03
	w %					
Aktywa ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wartości niematerialne i prawne	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,4
Lokaty	64,0	65,9	50,7	53,9	86,3	85,7
nieruchomości	0,7	0,7	0,3	0,3	1,4	1,4
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	7,5	7,6	2,0	2,1	16,7	16,9
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	7,3	7,5	1,8	1,9	16,6	16,8
inne lokaty finansowe, w tym	55,8	57,5	48,4	51,5	68,2	67,4
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	5,0	4,8	3,3	3,3	7,8	7,3
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	43,4	43,9	37,4	38,5	53,5	52,8
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	5,3	7,1	5,4	8,1	5,3	5,3
należności depozytowe od cedentów	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	28,4	26,0	45,3	41,7	-	-
Należności, w tym:	3,3	3,7	1,0	1,2	7,3	7,8
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	2,4	2,6	0,5	0,6	5,5	5,9
należności od ubezpieczających	2,3	2,5	0,5	0,6	5,2	5,6
należności od pośredników ubezpieczeniowych	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2
należności z tytułu reasekuracji	0,5	0,5	0,1	0,1	1,2	1,1
Inne składniki aktywów, w tym:	1,0	0,9	0,6	0,6	1,6	1,4
rzeczowe składniki aktywów	0,4	0,4	0,2	0,2	0,7	0,7
środki pieniężne	0,6	0,6	0,4	0,5	0,8	0,8
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	3,0	3,2	2,1	2,3	4,5	4,7
aktywowane koszty akwizycji	2,2	2,4	1,7	1,8	3,0	3,3

Tabl. 4. Pasywa towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na początek i koniec pierwszego kwartału 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	01. 01.	31. 03.	01. 01.	31. 03.	01. 01.	31. 03.
	w mln zł					
Pasywa ogółem, w tym:	126 817,0	129 186,2	79 598,8	80 531,7	47 218,2	48 654,6
Kapitał własny, w tym:	32 740,9	34 097,0	11 278,6	12 000,6	21 462,3	22 096,4
kapitał podstawowy	4 956,3	5 022,8	2 319,2	2 339,2	2 637,1	2 683,6
kapitał (fundusz) zapasowy	17 149,5	17 230,9	6 118,7	6 181,5	11 030,8	11 049,4
zysk (strata) z lat ubiegłych	2 755,1	2 664,5	2 062,0	2 024,6	693,1	639,9
zysk (strata) netto	78,0	1 118,0	25,6	569,6	52,4	548,4
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	89 970,2	90 957,4	65 726,3	65 659,7	24 243,9	25 297,7
rezerwa składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego	10 081,9	11 052,2	772,0	844,6	9 309,9	10 207,6
rezerwa ubezpieczeń na życie	27 092,8	29 425,7	27 092,8	29 425,7	-	-
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	14 913,2	15 141,4	945,8	955,3	13 967,4	14 186,1
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	35 992,9	33 548,8	35 992,9	33 548,8	-	-
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	3 592,2	3 810,9	667,2	674,1	2 925,0	3 136,8
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	778,3	871,9	8,8	10,7	769,5	861,2
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	393,5	404,6	393,5	404,6	-	-
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	2 166,4	2 290,0	18,8	20,5	2 147,6	2 269,5
Pozostałe rezerwy	1 531,4	1 329,8	743,3	599,7	788,1	730,1
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	897,1	898,7	634,1	633,2	263,0	265,5
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	3 484,0	4 054,3	1 384,6	1 798,5	2 099,4	2 255,8
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	971,6	1 148,8	465,3	606,5	506,3	542,3
wobec ubezpieczających	463,6	574,4	319,5	406,6	144,1	167,8
wobec pośredników ubezpieczeniowych	387,6	417,5	121,3	171,9	266,3	245,6
zobowiązania z tytułu reasekuracji	893,0	964,6	175,5	152,3	717,5	812,3
Rozliczenia międzyokresowe	1 960,9	1 830,2	499,1	514,1	1 461,8	1 316,1

**Tabl. 5. Dynamika i struktura działowa pasywów
towarzystw ubezpieczeniowych**

Stan na początek i koniec pierwszego kwartału 2008 r.

Wyszczególnienie	ogółem	Dział		Udział w aktywach ogółem			
		I	II	Dział I		Dział II	
	1 stycznia 2008=100%			01. 01.	31. 03.	01. 01.	31. 03.
Pasywa ogółem, w tym:	101,9	101,2	103,0	62,8	62,3	37,2	37,7
Kapitał własny, w tym:	104,1	106,4	103,0	34,4	35,2	65,6	64,8
kapitał podstawowy	101,3	100,9	101,8	46,8	46,6	53,2	53,4
kapitał (fundusz) zapasowy	100,5	101,0	100,2	35,7	35,9	64,3	64,1
zysk (strata) z lat ubiegłych	96,7	98,2	92,3	74,8	76,0	25,2	24,0
zysk (strata) netto	1 433,3	2 228,0	1 046,6	32,8	50,9	67,2	49,1
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	101,1	99,9	104,3	73,1	72,2	26,9	27,8
rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	109,6	109,4	109,6	7,7	7,6	92,3	92,4
rezerwa ubezpieczeń na życie	108,6	108,6	x	100,0	100,0	x	x
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	101,5	101,0	101,6	6,3	6,3	93,7	93,7
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	93,2	93,2	x	100,0	100,0	x	x
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	106,1	101,0	107,2	18,6	17,7	81,4	82,3
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	112,0	121,6	111,9	1,1	1,2	98,9	98,8
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	102,8	102,8	x	100,0	100,0	x	x
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	105,7	109,0	105,7	0,9	0,9	99,1	99,1
Pozostałe rezerwy	86,8	80,7	92,6	48,5	45,1	51,5	54,9
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	100,2	99,9	101,0	70,7	70,5	29,3	29,5
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	116,4	129,9	107,4	39,7	44,4	60,3	55,6
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	118,2	130,3	107,1	47,9	52,8	52,1	47,2
wobec ubezpieczających	123,9	127,3	116,4	68,9	70,8	31,1	29,2
wobec pośredników ubezpieczeniowych	107,7	141,7	92,2	31,3	41,2	68,7	58,8
zobowiązania z tytułu reasekuracji	108,0	86,8	113,2	19,7	15,8	80,3	84,2
Rozliczenia międzyokresowe	93,3	103,0	90,0	25,5	28,1	74,5	71,9

Tabl. 6. Struktura pasywów towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na początek i koniec pierwszego kwartału 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	01. 01.	31. 03	01. 01.	31. 03	01. 01.	31. 03
	w %					
Pasywa ogółem, w tym:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kapitał własny, w tym:	25,8	26,4	14,2	14,9	45,5	45,4
kapitał podstawowy	3,9	3,9	2,9	2,9	5,6	5,5
kapitał (fundusz) zapasowy	13,5	13,3	7,7	7,7	23,4	22,7
zysk (strata) z lat ubiegłych	2,2	2,1	2,6	2,5	1,5	1,3
zysk (strata) netto	0,1	0,9	0,0	0,7	0,1	1,1
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	70,9	70,4	82,6	81,5	51,3	52,0
rezerwa składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego	7,9	8,6	1,0	1,0	19,7	21,0
rezerwa ubezpieczeń na życie	21,4	22,8	34,0	36,5	x	x
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	11,8	11,7	1,2	1,2	29,6	29,2
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	28,4	26,0	45,2	41,7	x	x
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	2,8	2,9	0,8	0,8	6,2	6,4
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	0,6	0,7	0,0	0,0	1,6	1,8
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	0,3	0,3	0,5	0,5	x	x
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	1,7	1,8	0,0	0,0	4,5	4,7
Pozostałe rezerwy	1,2	1,0	0,9	0,7	1,7	1,5
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	0,7	0,7	0,8	0,8	0,6	0,5
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	2,7	3,1	1,7	2,2	4,4	4,6
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	0,8	0,9	0,6	0,8	1,1	1,1
wobec ubezpieczających	0,4	0,4	0,4	0,5	0,3	0,3
wobec pośredników ubezpieczeniowych	0,3	0,3	0,2	0,2	0,6	0,5
zobowiązania z tytułu reasekuracji	0,7	0,7	0,2	0,2	1,5	1,7
Rozliczenia międzyokresowe	1,5	1,4	0,6	0,6	3,1	2,7

Tabl. 7. Techniczny rachunek ubezpieczeń towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na 31. marca

Wyszczególnienie	Ogółem		I. kwartał 2008 =100%	Dział I		Dział II	
	2007	2008		2007	2008	2007	2008
	w mln zł			udział w %			
Składki	10 109,0	11 328,6	112,1	64,9	63,8	35,1	36,2
składki przypisane brutto	11 490,3	12 844,2	111,8	58,1	57,9	41,9	42,1
udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	579,4	637,6	110,0	9,3	20,8	90,7	79,2
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	886,6	973,4	109,8	6,7	7,5	93,3	92,5
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	84,7	95,4	112,7	-6,3	2,0	106,3	98,0
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	103,4	129,9	125,6	65,9	69,5	34,1	30,5
Odszkodowania i świadczenia	4 747,2	5 617,6	118,3	53,0	59,0	47,0	41,0
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	4 512,9	5 502,8	121,9	54,9	60,1	45,1	39,9
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	4 734,2	5 706,8	120,5	52,8	58,3	47,2	41,7
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	221,2	204,0	92,2	10,2	11,5	89,8	88,5
zmiany stanu i rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	234,3	114,8	49,0	16,9	6,8	83,1	93,2
rezerwy brutto	288,1	258,0	89,6	12,4	3,7	87,6	96,3
udział reasekuratorów	53,8	143,2	266,2	-7,3	1,2	107,3	98,8
Zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	4 443,1	-21,0	x	102,2	727,9	-2,2	272,2
Koszty działalności ubezpieczeniowej	1 977,6	2 273,7	115,0	46,1	48,0	53,9	52,0
koszty akwizycji	1 303,9	1 654,7	126,9	45,2	48,7	54,8	51,3
koszty administracyjne	775,0	799,9	103,2	42,6	45,4	57,4	54,6
prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	101,3	180,9	178,6	7,4	43,2	92,6	56,8
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	134,2	260,8	194,4	33,1	13,9	66,9	86,1
Wynik techniczny	1 177,0	1 374,6	116,8	70,1	60,8	29,9	39,2

Tabl. 8. Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie – Dział I

Wyszczególnienie	Stan na 31. marca	
	2007	2008
	w mln zł	
Składki	6 559,1	7 231,0
składki przypisane brutto	6 677,8	7 434,3
udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	53,8	132,6
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	59,5	72,7
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	-5,4	2,0
Przychody z lokat, w tym:	1 148,0	2 595,8
przychody z lokat w nieruchomości	0,1	0,1
przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	4,0	4,0
przychody z innych lokat finansowych, w tym:	577,1	662,7
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	517,2	598,8
wynik dodatni z realizacji lokat	555,1	1927,2
Nie zrealizowane zyski z lokat	1 608,8	256,1
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	68,1	90,3
Odszkodowania i świadczenia, w tym:	2 515,2	3 313,9
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	2 475,7	3 306,1
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	2 498,2	3 329,7
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	39,5	7,8
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	4 539,6	-152,5
zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	486,5	2 321,8
rezerwy brutto	491,0	2 332,9
udział reasekuratorów	4,5	11,1
zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	4 033,3	-2 436,4
rezerwy brutto	4 046,1	-2 444,1
udział reasekuratorów	12,8	-7,7
zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym	19,8	-37,9
Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	34,5	5,4
Koszty działalności ubezpieczeniowej	911,9	1 090,6
koszty akwizycji	589,0	805,2
koszty administracyjne	330,4	363,4
provizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	7,5	78,0
Koszty działalności lokacyjnej, w tym:	51,7	2 987,4
koszty utrzymania nieruchomości	0,5	0,5
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	14,3	19,2
wynik ujemny z realizacji lokat	36,7	2 950,8
Nie zrealizowane straty na lokatach	227,5	2 182,8
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	44,3	36,3
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	234,1	-125,8
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	825,2	835,1

**Tabl. 9. Liczba polis, ubezpieczonych i wypłat
oraz
kwota przypisu składki brutto, wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto
w grupach ryzyka Działu I**
Stan na 31. marca 2008 r.

Wyszczególnienie	Liczba				Składka przypisana brutto	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto
	polis		ubezpieczonych	wypłat		
	ogółem	indywidualnych				
w tys.				w mln		
Ogółem	12 181,5	11 840,9	21 713,7	765,6	7 422,9	3 323,6
Grupa 1 - na życie	7 664,6	7 384,4	20 655,4	377,5	4 625,5	1 595,8
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	183,5	183,5	0,0	9,5	32,4	44,0
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	2 559,6	2 522,4	757,3	131,6	1 807,8	1 382,4
Grupa 4 – rentowe	44,1	44,1	1,9	18,8	15,2	15,7
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	7 252,8	6 406,5	46 376,3	228,5	942,0	285,7

^aW ubezpieczeniach bezpośrednich na życie ryzyko wypadkowe i chorobowe nie występuje samodzielnie, lecz jest dołączane innych grup ryzyka, dlatego liczba polis i wypłat ogółem nie uwzględnia tej grupy

**Tabl. 10. Przebieg ubezpieczeń na życie w grupach ryzyka
Dział I**

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka		Odszkodowania i świadczenia		Wynik techniczny	
	stan na 31. marca					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	mln zł					
Ogółem	6 544,7	7 219,7	2 507,4	3 307,6	821,2	831,1
Grupa 1 - na życie	2 244,6	4 561,6	1 326,7	1 587,0	392,6	339,3
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	34,0	32,1	44,9	41,8	4,2	0,0
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	3 512,8	1 721,2	836,6	1 373,9	133,4	160,9
Grupa 4 – rentowe	8,4	10,6	15,1	15,3	-6,1	-6,6
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	744,9	894,2	284,1	289,6	297,1	337,5

**Tabl. 11. Wskaźniki efektywności ubezpieczeń bezpośrednich
w grupach ryzyka Działu I**
Stan na 31. marca

Wyszczególnienie	Grupa 1		Grupa 2		Grupa 3		Grupa 4		Grupa 5	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	w %									
Dynamika składki przypisanej brutto	135,5	202,6	95,3	94,0	134,5	51,3	122,5	141,0	118,0	116,0
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	101,9	119,0	103,7	99,0	143,6	166,7	104,6	102,0	104,8	109,1
Wskaźnik zatrzymania składki przypisanej ^a	99,2	99,6	98,6	98,6	99,6	95,4	78,7	70,6	97,8	97,6
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń wypłaconych ^b	99,3	99,3	99,4	98,9	99,1	99,6	99,7	99,5	98,2	98,0
Współczynnik szkodowości brutto ^c	59,1	34,9	130,8	129,7	24,0	76,5	141,6	102,3	37,0	32,3
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^d	59,1	34,8	131,8	130,2	23,8	79,8	179,0	143,8	38,1	32,4
Wskaźnik kosztów akwizycji ^e	13,4	8,9	11,9	15,3	4,8	10,5	29,0	28,5	13,2	20,6
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^f	7,3	3,8	10,5	9,5	2,8	5,9	13,9	12,5	7,23	8,0
Wskaźnik kosztów ubezpieczeniowych brutto ^g	20,7	12,7	22,4	24,8	7,6	16,4	42,8	41,0	20,4	28,6
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym ^h	21,5	13,6	23,5	25,8	8,2	14,0	53,1	56,0	23,0	30,7
Wskaźnik rentowności ⁱ działalności technicznej brutto ⁱ	23,8	7,3	34,2	-0,2	3,8	8,9	-3,1	-43,4	37,0	35,8
Wskaźnik rentowności działalności technicznej na udziale własnym	24,2	7,4	34,5	-0,2	3,8	9,4	-4,0	-62,0	40,3	37,8

^aSkładka przypisana na udziale własnym podzielona przez składkę przypisaną brutto

^bOdszkodowania i świadczenia na udziale własnym podzielone przez odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto

^cSuma odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto i kwoty zmiany stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto podzielona przez składkę zarobioną brutto

^dOdszkodowania i świadczenia podzielone przez składkę zarobioną na udziale własnym

^eKoszty akwizycji podzielone przez składkę przypisaną brutto

^fKoszty administracyjne podzielone przez składkę przypisaną brutto

^gKoszty działalności ubezpieczeniowej podzielone przez składkę przypisaną brutto

^hSuma kosztów działalności ubezpieczeniowej i kwoty pozostałych kosztów technicznych na udziale własnym podzielona przez składkę przypisaną na udziale własnym

ⁱWynik techniczny/ składkę zarobioną brutto (lub składkę)

Tabl. 12. Techniczny rachunek ubezpieczeń – Dział II

Wyszczególnienie	Stan na 31 marca	
	2007	2008
	w mln zł	
Składki	3 549,9	4 097,6
składki przypisane brutto	4 812,5	5 409,9
udział reasekuratorów w składce przypisanej	525,6	505,0
zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	827,1	900,8
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	90,1	93,5
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	69,4	70,8
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	35,3	39,6
Odszkodowania i świadczenia	2 231,9	2 303,7
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	2 037,2	2 196,7
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	2 236,0	2 377,2
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	198,8	180,5
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	194,7	107,0
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	252,4	248,6
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	57,7	141,6
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-96,5	-57,0
zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-96,5	-57,0
udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw na premie i rabaty	11,7	14,2
Koszty działalności ubezpieczeniowej	1 065,8	1 183,1
koszty akwizycji	714,9	849,5
koszty administracyjne	444,6	436,5
provizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	93,7	102,9
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	89,8	224,7
Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-0,2
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	351,9	539,5

**Tabl. 13. Liczba polis, ubezpieczonych i wypłat
oraz
kwota przypisu składki brutto, wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto
w grupach ryzyka Działu II**
Stan na 31. marca 2008 r.

Wyszczególnienie	Liczba				Składka przypisana brutto		Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	
	polis		wypłat					
	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne
	w tys.				w mln zł			
Ogółem	58 409,6	50 589,5	714,6	485,1	5 298,8	3 040,9	2 336,4	1 363,1
Grupa 1 – NNW	9 473,0	8 209,9	101,7	87,8	269,7	163,5	53,8	41,4
Grupa 2 – choroba	288,6	194,9	66,4	28,4	80,0	33,3	21,5	11,1
Grupa 3 – autocasco	4 352,4	3 182,3	162,7	94,0	1 361,5	729,6	819,4	443,4
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	0,7	0,0	0,1	0,0	3,3	0,2	0,5	0,0
Grupa 5 – aerocasco	0,7	0,1	0,0	0,0	4,0	4,0	3,6	0,0
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	12,0	7,2	0,4	0,3	48,2	48,2	24,9	11,4
Grupa 7 – cargo	22,5	6,2	5,2	1,1	40,8	40,8	12,6	2,2
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	7 615,0	6 429,0	56,3	40,9	804,6	804,6	178,1	81,6
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	7 967,8	7 287,5	34,7	24,1	339,5	140,3	85,3	25,3
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych, w tym:	16 228,1	14 499,5	226,5	177,9	1 611,7	1 301,4	1 001,6	707,7
komunikacyjna OC	15 791,9	14 212,6	221,3	175,5	1 634,2	1 347,0	1 005,6	725,1
Grupa 11 – OC lotnicza	1,6	0,5	0,0	-	6,2	3,1	0,6	0,0
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	6,7	3,9	0,0	0,0	13,0	0,9	1,2	0,0
Grupa 13 – ogólna OC	3 834,7	3 309,4	30,5	10,1	355,5	82,3	79,1	21,3
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	99,5	0,0	0,6	-	136,3	0,0	15,6	-0,5
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	75,9	6,3	0,0	0,0	40,2	2,0	11,4	-0,3
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	217,8	20,9	0,8	0,3	116,3	8,3	7,7	3,5
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	331,4	312,7	0,8	0,6	14,6	3,6	1,2	0,7
Grupa 18 – assistance	8 791,5	7 946,8	28,1	20,2	53,2	36,1	18,7	13,8

Tabl. 14. Przebieg ubezpieczeń w grupach ryzyka Działu II

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka		Odszkodowania i świadczenia		Wynik techniczny	
	stan na 31. marca					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	mln zł					
Ogółem	3 483,8	3 995,4	2 196,5	2 278,1	337,6	494,5
Grupa 1 – następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW)	193,5	218,4	46,5	51,1	82,9	83,4
Grupa 2 – ubezpieczenie choroby	34,6	42,3	14,8	23,0	4,7	-3,3
Grupa 3 – autocasco (AC)	1 015,2	1 246,1	657,4	762,1	96,8	166,4
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	1,4	2,6	1,8	-0,1	-1,1	1,8
Grupa 5 – casco statków powietrznych (aerocasco)	0,3	1,5	0,0	1,6	-0,2	-0,7
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	24,7	27,2	35,7	17,9	-24,6	-3,9
Grupa 7 – przedmiotów w transporcie (cargo)	21,6	22,6	6,5	7,0	5,4	7,3
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	333,3	385,3	297,4	185,5	-39,9	32,9
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	216,2	253,7	55,6	65,5	84,4	119,9
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych	1 319,4	1 385,9	935,5	1 051,5	98,8	-16,7
Grupa 11 – OC lotnicza	1,0	2,6	0,8	-1,7	-0,4	2,6
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	3,3	2,4	0,4	0,3	0,6	0,9
Grupa 13 – ogólna OC	154,6	181,4	109,5	74,1	-17,8	24,4
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	68,9	87,3	9,0	7,1	34,5	54,8
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	18,6	20,6	1,6	-0,1	10,5	12,4
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	41,6	66,2	6,0	14,0	-2,1	2,5
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	2,7	8,9	0,6	1,0	-0,1	0,0
Grupa 18 – świadczenie pomocy (assistance)	32,9	40,6	17,3	18,3	5,2	9,9

**Tabl. 15. Wskaźniki efektywności ubezpieczeń bezpośrednich
w wybranych grupach ryzyka Działu II**
Stan na 31. marca

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia									
	komunikacyjne ^a				majątkowe (ogniowo-kradzieżowe)				ogólnej OC	
	Grupa 3 AC		Grupa 10 OC		Grupa 8		Grupa 9		Grupa 13	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	w %									
Dynamika składki przypisanej brutto	106,0	125,9	107,7	105,4	99,3	99,2	94,6	113,8	108,0	108,0
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	90,6	112,3	105,4	107,6	173,1	73,4	96,6	123,9	117,2	115,8
Wskaźnik zatrzymania składki przypisanej ^a	95,6	97,4	92,1	92,2	86,3	87,4	82,1	83,7	81,2	85,1
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń wypłaconych ^b	97,6	98,1	88,7	91,9	88,0	87,2	83,6	81,6	84,4	82,8
Współczynnik szkodowości brutto ^c	64,3	60,3	70,5	75,5	89,9	72,0	22,3	31,6	80,3	39,6
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^d	64,8	61,2	70,9	75,9	89,2	48,1	25,7	25,8	70,8	40,9
Wskaźnik kosztów akwizycji ^e	16,3	16,3	11,6	11,5	12,0	13,1	22,4	22,5	14,5	15,3
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^f	9,0	7,4	9,8	8,9	9,0	8,2	9,0	7,4	8,9	7,8
Wskaźnik kosztów ubezpieczeniowych brutto ^g	25,3	23,6	21,4	20,4	21,1	21,2	31,4	30,0	23,4	23,0
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym ^h	26,7	25,9	27,7	31,8	48,7	51,6	39,1	37,4	47,0	44,9
Wskaźnik rentowności ⁱ działalności technicznej brutto ⁱ	9,0	12,2	6,5	-1,0	-4,9	4,1	28,3	35,3	-5,4	6,9
Wskaźnik rentowności działalności technicznej na udziale własnym	9,5	13,4	7,5	-1,2	-12,0	8,5	39,0	47,3	-11,5	13,4

^aŁącznie z OC przewoźnika

**Tabl. 16. Udział w rynku ubezpieczeniowym i w działach ubezpieczeń
przypisu składki, odszkodowań i świadczeń brutto oraz wyniku technicznego
ubezpieczeń bezpośrednich ogółem i w podziale na grupy ryzyka**

Stan na 31 marca 2008 r.

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka przypisana brutto		Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Wynik techniczny	
	stan na 31. marca					
	Rynek	Dział	Rynek	Dział	Rynek	Dział
	w %					
Ogółem	99,0	x	99,1	x	96,4	x
Dział I ogółem	57,8	100,0	58,2	100,0	60,5	100,0
Grupa 1 - na życie	36,0	62,3	28,0	48,0	24,7	40,8
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	0,3	0,4	0,8	1,3	0,0	0,0
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	14,1	24,4	24,2	41,6	11,7	19,4
Grupa 4 – rentowe	0,1	0,2	0,3	0,5	-0,5	-0,8
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	7,3	12,7	5,0	8,6	24,6	40,6
Dział II ogółem	41,3	100,0	40,9	100,0	36,0	100,0
Grupa 1 – NNW	2,1	5,1	0,9	2,3	6,1	16,9
Grupa 2 – choroba	0,6	1,5	0,4	0,9	-0,2	-0,7
Grupa 3 – autocasco	10,6	25,7	14,4	35,1	12,1	33,7
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,4
Grupa 5 – aerocasco	0,0	0,1	0,1	0,2	-0,1	-0,1
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	0,4	0,9	0,4	1,1	-0,3	-0,8
Grupa 7 – cargo	0,3	0,8	0,2	0,5	0,5	1,5
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	6,3	15,2	3,1	7,6	2,4	6,6
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	2,6	6,4	1,5	3,7	8,7	24,3
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych	12,5	30,4	17,6	42,9	-1,2	-3,4
Grupa 11 – OC lotnicza	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,5
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	0,1	0,2	0,0	0,1	1,8	0,2
Grupa 13 – ogólna OC	2,8	6,7	1,4	3,4	4,0	4,9
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	1,1	2,6	0,3	0,7	0,9	11,1
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	0,3	0,8	0,2	0,5	0,2	2,5
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	0,9	2,2	0,1	0,3	0,0	0,5
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	0,1	0,3	0,0	0,1	0,7	0,0
Grupa 18 – assistance	0,4	1,0	0,3	0,8	0,0	2,0

Tabl. 17. Ogólny rachunek zysków i strat towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na 31 marca

Wyszczególnienie	I. kwartał		I kwartał 2007 =100%
	2007	2008	
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych i wynik techniczny ubezpieczeń na życie	1 177,0	1 374,6	116,8
Przychody z lokat	440,6	461,9	104,8
przychody z lokat w nieruchomości	4,3	4,2	97,7
przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	4,1	7,9	192,7
z udziałów i akcji	3,3	7,1	215,2
z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	0,8	0,8	100,0
z pozostałych lokat	-	-	x
przychody z innych lokat finansowych	314,0	382,9	121,9
z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	1,0	0,6	60,0
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	273,9	340,5	124,3
z lokat terminowych w inwestycjach kredytowych	22,8	25,3	111,0
z pozostałych lokat	16,3	16,5	101,2
wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	1,5	9,3	620,0
wynik dodatni z realizacji lokat	116,7	57,6	49,4
Nie zrealizowane zyski z lokat	148,7	46,0	30,9
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	234,1	-125,8	x
Koszty działalności lokacyjnej	34,1	98,8	289,7
koszty utrzymania nieruchomości	2,1	2,4	114,3
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	10,2	10,2	100,0
wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	0,5	14,2	2840,0
wynik ujemny z realizacji lokat	21,3	72,0	338,0
Nie zrealizowane straty na lokatach	43,3	169,6	391,7
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	69,4	70,8	102,0
Pozostałe przychody operacyjne	71,2	66,1	92,8
Pozostałe koszty operacyjne	48,0	82,1	171,0
Wynik z działalności operacyjnej	1 876,8	1 401,5	x
Zyski nadzwyczajne	0,0	0,0	26,7
Straty nadzwyczajne	0,0	-	0,0
Wynik finansowy brutto	1 876,8	1 401,5	x
Podatek dochodowy	376,6	283,8	75,4
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-0,6	-0,3	50,0
Wynik finansowy netto	1 500,8	1 118,0	x

Tabl. 18. Ogólny rachunek zysków i strat – Dział I

Stan na 31 marca

Wyszczególnienie	I kwartał		
	2007	2008	Różnica
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	825,2	835,1	9,9
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	234,1	-125,8	-359,9
Pozostałe przychody operacyjne	34,4	29,5	-4,9
Pozostałe koszty operacyjne	13,7	38,6	24,9
Wynik z działalności operacyjnej	1 080,0	700,2	-379,8
Saldo nadzwyczajnych zysków i strat	-	-	x
Wynik finansowy brutto	1 080,0	700,2	-379,8
Podatek dochodowy	227,6	131,1	-96,5
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-0,8	-0,4	0,4
Wynik finansowy netto	853,2	569,5	-283,7

Tabl. 19. Ogólny rachunek zysków i strat – Dział II

Stan na 31 marca

Wyszczególnienie	I kwartał		
	2007	2008	Różnica
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	351,8	539,5	187,7
Przychody z lokat, w tym:	440,6	461,9	21,3
przychody z innych lokat finansowych, w tym:	314,0	382,9	68,9
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	273,9	340,5	66,6
z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	22,8	25,3	2,5
wynik dodatni z realizacji lokat	116,7	57,6	-59,1
Nie zrealizowane zyski z lokat	148,7	46,0	-102,7
Koszty działalności lokacyjnej, w tym:	34,1	98,8	64,7
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	10,2	10,2	0
wynik ujemny z realizacji lokat	21,3	72,0	50,7
Nie zrealizowane straty na lokatach	43,3	169,6	126,3
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	69,4	70,8	1,4
Pozostałe przychody operacyjne	36,8	36,6	-0,2
Pozostałe koszty operacyjne	34,3	43,5	9,2
Wynik z działalności operacyjnej	796,8	701,3	-95,5
Saldo nadzwyczajnych zysków i strat	0,0	0,0	0
Wynik finansowy brutto	796,8	701,3	-95,5
Podatek dochodowy	149,0	152,7	3,7
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,2	0,1	-0,1
Wynik finansowy netto	647,6	548,5	-99,1

Tabl. 20. Zagregowane wskaźniki efektywności

Stan na 31 marca

Wyszczególnienie	Ogółem		Dział I		Dział II	
	I kwartał					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	w %					
Wskaźnik monitorowania działalności ^a	481,8	501,3	321,6	350,5	665,5	668,6
Wskaźnik pokrycia rezerw ^b	122,4	121,5	111,4	110,4	151,1	150,7
Współczynnik wypłacalności ^c	236,3	247,8	136,8	152,3	387,0	389,9
Wskaźnik rentowności działalności technicznej ^d	11,6	12,1	12,6	11,5	9,9	13,2
Wskaźnik rentowności sprzedaży ^e	13,1	8,7	12,8	7,7	13,5	10,1
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych ^f	5,3	3,3	9,4	4,9	3,6	2,5
Wskaźnik rentowności majątku ^g	1,3	0,9	1,2	0,7	1,5	1,1
Wskaźnik rentowności operacyjnej ^h	1,7	1,1	1,0	0,9	1,7	1,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ⁱ	13,8	9,4	11,5	6,9	18,9	15,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^j	11,0	7,5	9,1	5,6	15,4	11,7
Wskaźnik zabezpieczenia wypłat odszkodowań ^k	986,8	993,3	1043,1	1054,4	899,9	902,3
Współczynnik szkodowości brutto ^l	47,4	50,2	38,3	45,4	62,4	58,2
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^l	47,0	49,6	38,3	45,8	62,9	56,2
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^m	6,7	6,2	4,9	4,9	9,2	8,1
Wskaźnik kosztów akwizycji ⁿ	11,3	12,9	8,8	10,8	14,9	15,7

^aŚrodki własne podzielone przez margines wypłacalności, Środki własne na pokrycie kapitału gwarancyjnego podzielone przez kapitał gwarancyjny

^bAktywa na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych podzielone przez rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

^cŚrodki własne podzielone przez składkę przypisaną na udziale własnym

^dRelacja wyniku technicznego do składki zarobionej na udziale własnym

^eRelacja wyniku finansowego netto do składki przypisanej brutto

^fRelacja wyniku finansowego netto do wartości kapitałów własnych (ROE)

^gRelacja wyniku finansowego netto i średniej wartości aktywów (ROA)

^hRelacja wyniku na działalności operacyjnej do wartości aktywów

ⁱRelacja wyniku finansowego brutto do przychodów

^jRelacja wyniku finansowego netto do przychodów

^kRelacja sumy rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym i kapitałów własnych do wartości składki przypisanej na udziale własnym

^lRelacja sumy odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto oraz zmian stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

^lRelacja odszkodowań i świadczeń do składki zarobionej na udziale własnym

^mRelacja kosztów administracyjnych do składki przypisanej brutto

ⁿRelacja kosztów akwizycji do składki przypisanej brutto